

Stichting Museumhaven Zeeland

Beleidsplan 2027 - 2031

Doelstelling

De Stichting Museumhaven Zeeland (opgericht op 26 januari 1990) heeft ten doel:

- Het inrichten en beheren van de Oude Haven in Zierikzee als Museumhaven;
- Het behoud van authentieke sloopstypes in het algemeen, met het accent op vaartuigen die in het Deltagebied in de provincie Zeeland voorkwamen;
- Het restaureren en in de vaart houden van historische schepen die in het Deltagebied voorkwamen;
- Het beheren en exploiteren van de Stads- en Commerciewerf;
- Een museale en educatieve functie;
- Al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdeling verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin.

De Stichting tracht haar doelen te verwezenlijken vooral door de verwerving en restauratie van schepen, het tentoonstellen van die sloopstypes, het bieden van de mogelijkheid tot het bezichtigen daarvan en het verzamelen van kennis en documentatie.

Beleidslijnen: een terugblik

De afgelopen jaren realiseerde de Stichting onder meer het volgende.

- Het gedurende de zomermaanden bezoekers gelegenheid geven, de historische schepen te bezichtigen;
- Het voor bezoekers vrij toegankelijk openstellen van de Stads- en Commerciewerf;
- Het verzorgen van vaartochten voor sponsors, donateurs en bezoekers (op aanvraag);
- Het restaureren van historische schepen, die een binding hebben met de Zeeuwse Wateren;
- Het onderhouden van deze historische schepen.
- Het verzorgen van Presentaties op manifestaties zoals de Havendagen Zierikzee en andere maritieme evenementen in Zeeland;
- Het zoeken en vinden van samenwerkingspartners, zowel in Zeeland als in België;
- De verwerving van klassieke sloopstypen;
- Het promoten van de Museumhaven en haar collectie bij het publiek en potentiële sponsors;
- De uitgave van nieuwsbrieven over de Museumhaven;
- Het verwerven van subsidies.
- Het deelnemen aan Open Monumentendag.

Zodoende 'staat' er thans een stevig in het Zeeuwse museumland verankerde organisatie, met hechte samenwerkingsverbanden in de regio Scheldemond.

Restauratie van de Zuidvliet, de ARM 17 en de Vabel werd mogelijk dankzij Europese subsidies (het Interreg III programma), de Provincie Zeeland, de gemeente Schouwen-Duiveland, de Stichting Renesse, eigen middelen en sponsorgelden.

De Stichting beschikt nu over een buitenlocatie (de collectie schepen aan de Oude Haven) plus een binnenlocatie (de Stads- & Commerciewerf). De bijbehorende dynamiek is duidelijk merkbaar in Zierikzee. Dit betekent ook dat het Bestuur de Stichting Museumhaven Zeeland de komende jaren nadrukkelijk wil profileren met haar publieksfunctie.

Publieksfunctie van de Museumhaven

Van meet af aan is de Stichting zich bewust van de publieksfunctie van de Museumhaven. Via de museale functie in de Stads- en Commerciewerf zwaait de Museumhaven letterlijk de deuren open voor toeristen en eigen inwoners. De noodzaak tot een duidelijke profilering van de publieke functie is meerledig:

- Waar het Bestuur voor wenst te waken is dat de situatie ontstaat waarbij achter gesloten deuren gewerkt wordt aan de restauratie en het onderhoud van de historische schepen. Zij wil de collectie en de werkzaamheden zichtbaar maken. Openheid past in onze moderne samenleving;
- Een belangrijk punt is dat alle restauratiewerken worden uitgevoerd met gelden van derden, waar onder gemeenschapsgelden. Wie zulks doet, is de gemeenschap ook iets verplicht: openstelling.
- Om deze doelstellingen te bereiken is besloten geen entreegeld te heffen en beide locaties vrij toegankelijk te maken. Een en ander heeft inmiddels geleid tot een groot aantal bezoekers en tevens tot een toename van inkomsten middels een vrijwillige bijdrage van deze bezoekers;
- *Subsidiegevers* eisen een zo breed mogelijke toegankelijkheid plus een zo gericht mogelijke communicatie naar de verschillende doelgroepen. Zo is aan de toegezegde gelden de strikte voorwaarde verbonden, dat de Stichting Museumhaven Zeeland zoveel mogelijk actief communiceert over de voortgang van de restauraties en de onderhoudswerkzaamheden.
- Collega-musea zijn uiteraard ook voorstander van openstelling. Het Bestuur heeft de afgelopen jaren diverse samenwerkingsafspraken vastgelegd, zowel internationaal (met Scheepvaartmuseum Baasrode, Stichting Tolerant, de werf in Rupelmonde, de gemeenten Blankenberge en Dendermonde in België) alsook nationaal (bijvoorbeeld met het Zuiderzeemuseum Enkhuizen, Havenmuseum Rotterdam, de Historische Scheepswerf C.A. Meerman in Arnemuiden, de Vereniging Zeeuwse Musea en de Vereniging Musea Schouwen-Duiveland). Als partner wil de Museumhaven haar verantwoordelijkheden nemen wat betreft publieksfunctie en -communicatie;
- De Museumhaven heeft al flink *geïnvesteerd* in de publieksfunctie: Een verlenging van de steigers in de Museumhaven; een nieuwe steiger aan de Vissersdijk; de aankoop van de hoogaars Geertrui en de vrije toegang.

Tevens zorgt het nieuwe Parkeerterrein Havenpoort nabij de Stads- en Commerciewerf voor meer bezoekers.

Al met al heeft de Museumhaven alle mogelijkheden om zich te ontwikkelen tot een publiekstrekker in Zeeland met landelijke uitstraling en aantrekkingskracht.

Financiële middelen

Het bestuur van de Stichting heeft een financieel plan inclusief begroting opgesteld voor een periode van 5 jaar. Het totaal aan inkomsten per jaar bedraagt ruim € 150.000 en bestaat deels uit sponsoring van de Stichting Renesse (€ 46.000) en Boskalis (€ 20.000).

De overeenkomst met Boskalis is per 1 oktober 2022 met 5 jaar is verlengd.

Via de Gemeente komt er een jaarlijkse bijdrage van ruim € 26.000. De overige inkomsten komen uit vrijwillige bijdragen van bezoekers (€ 12.000), het verzorgen van vaartochten (€ 17.000), donateurs en een aantal lokale sponsoren.

Het bestuur heeft het besluit om de hoogaars Geertrui van Boskalis over te nemen en te kunnen behouden voor Zierikzee zeer bewust genomen; echter wel in combinatie met de 5-jarige gebruiksovereenkomst. Op deze wijze kunnen we als Museumhaven de komende jaren werken met een vrijwel sluitende begroting én voldoen aan de door onszelf opgelegde doelstellingen;

- Het onderhouden en restaureren van onze historische schepen om ze in perfecte staat te houden, te realiseren met ruim 46 vrijwilligers;
- Het kiezen voor restauratie van de Zuidvliet wat kon worden gerealiseerd met de verkoop van de klipper Mijn Genoegen, omdat de Zuidvliet behoort tot het historisch erfgoed van Zeeland (de Zuidvliet, gebouwd in 1913, was het eerste gemotoriseerde veerpontje in de provincie);
- Het afbouwen van de unieke boeier De Vabel, wat minimaal nog € 150.000 zal gaan kosten. Overigens hebben we daarmee geen haast, omdat dit dé publiekstrekker is in onze werf.

Er ontstaat echter een structureel begrotingstekort als de gebruiksovereenkomst met Boskalis in de toekomst niet wordt verlengd.

Er ligt mogelijk een nog grotere bedreiging:

De exploitatie van haven en werf valt of staat bij de inzet van vrijwilligers. Veelal oudere, gepensioneerde vakmensen met een link naar hout- of metaalbewerking, oude scheepsmotoren of simpelweg "houten bootjes" in het algemeen.

Deze vrijwilligers worden ouder en het wordt steeds lastiger nieuwe en mogelijk jongere vrijwilligers aan onze organisatie te binden.

Wanneer dan ook nog de mogelijkheid ontbreekt om op beperkte wijze, bijvoorbeeld in de vorm van een vrijwilligersvergoeding, financiële ondersteuning te bieden is continuïteit op de werkvloer vrij lastig te realiseren.

Pijlers van het beleidsplan en aansluiting met provinciaal beleid

Vooraleer in te gaan op de details van het beleidsplan, schetsen wij de pijlers en uitgangspunten ervan. Publieksfunctie en communicatie is, zo stelt het Bestuur, een gedeelde verantwoordelijkheid van de betreffende organisatie en de Provincie. Het initiatief moet, naar onze mening, de Stichting zelf nemen. Om die reden heeft het Bestuur besloten een aantal elementen voor de publiekscommunicatie (die in dit beleidsplan verder niet worden uitgewerkt) voor haar rekening te nemen. Hiervoor is inmiddels dekking gevonden. Het betreft onder meer:

- de verzorging en het actueel houden van de website;
- folder- en ander gedrukt presentatiemateriaal;
- documentatie (op schrift en in beeld) van collectie en restauratiewerkzaamheden;
- de ontwikkeling van een eigen huisstijl;
- de interne communicatie-organen.

Wij noemen deze punten hier om duidelijk te maken dat de Stichting haar verantwoordelijkheden neemt, zowel in taken en financiering ervan. Daarmee hopen wij onze positie als betrouwbare partner waar te maken en duidelijk te maken dat de Stichting zichzelf ziet als een veerkrachtige organisatie met een hoog probleemoplossend vermogen. Typend voor het hiervoor gestelde is de inmiddels gerealiseerde samenwerking met 2 Belgische werven en de Historische Scheepswerf C.A. Meerman in Arnemuiden. Via de zogenaamde 4 werven- samenwerking zijn middelen gevonden in de Scheldemondregio om gezamenlijk videopresentaties, flyers en brochures te ontwikkelen.

Als aanvulling op de eigen activiteiten, gefinancierd vanuit de eigen middelen, wensen wij in dit beleidsplan enkele flankerende punten naar voren te brengen die voor structurele subsidie in aanmerking zouden moeten komen. Structurele subsidie omdat onderstaande punten – zonder uitzondering – jaarlijks terugkerende posten betreffen die naar onze mening essentieel zijn voor het gedachtengoed en het cultureel maritiem erfgoed, waar de Stichting voor staat. Deze punten zijn geselecteerd op basis van de volgende criteria:

- innovatief vermogen: het zoeken naar nieuwe wegen van publiekscommunicatie;
- inbedding in het lokale cultuuraanbod: samenwerking van de Museumhaven met andere musea (VMSD), VVV voorlichtingsmateriaal, museumroute op het eiland en dergelijke;
- gebiedsgerichte aanpak. Onze initiatieven voldoen op twee manieren aan dit criterium. Ten eerste wil het Bestuur de Museumhaven en de restauratiewerkplaats positioneren in het maritiem gebied en het maritieme aanbod van Zierikzee (roerend goed). Ten tweede passen de initiatieven bij overheidsplannen die betrekking hebben op de facelift van het gebied Nieuwe Haven en de eeuwenoude stadspoorten en de herinrichting van het gebied aan de Vissersdijk en 't Sas (onroerend goed).

Overzicht van de plannen

- Het bestuur zal een aantal initiatieven ontwikkelen om alternatieve inkomsten te genereren die voorzien in een dekkende begroting voor de restauratie van de boeier De Vabel;
- Het actief samenwerken met- en zoeken naar (potentiële) sponsors en donateurs;
- Het regelmatig informeren van onze sponsors en donateurs omtrent de bestedingen;
- Het actief werven en benaderen van vrijwilligers;
- Het gedurende de zomermaanden toegankelijk maken van de historische schepen;
- Het tegen een vrijwillige bijdrage toegankelijk maken van de Stads- en Commerciewerf;
- Het organiseren van vaartochten voor sponsors, donateurs en bezoekers;
- Het restaureren en onderhouden van onze historische schepen;
- Het verzorgen van presentaties tijdens de Havendagen Zierikzee en andere Maritieme Evenementen in Zeeland;
- Het zoeken en vinden van samenwerkingspartners;
- Het verwerven van klassieke scheepsmodellen voor ons museum;
- Het uitgeven van nieuwsbrieven voor onze vrijwilligers, sponsors en donateurs;
- Het verwerven van subsidies;
- Het verder professionaliseren van het museum.

Epiloog

Elk publicatieplan moet aansluiten bij het na te streven imago. De Museumhaven werkt aan de verwezenlijking van het volgende imago: 'De Stichting Museumhaven Zeeland is essentieel voor het behoud van het Zeeuwse cultureel (varend) erfgoed'.

Het is een dynamische organisatie die:

- binnen de provincie een voortrekkersrol wil vervullen inzake varend erfgoed;
- binnen de gemeente Schouwen-Duiveland zich met collega-musea sterk maakt voor een krachtig cultureel stempel;
- in de Euregio en Schelderegio een betrouwbare en collegiale partner is.

De Stichting streeft vooral het behoud, verbetering en waar haalbaar, noodzakelijke uitbreiding na van de collectie, de museumfunctie en de organisatie. Met nadruk wil de Stichting haar publieke functie waarmaken. De inwoners van Schouwen-Duiveland en de provincie Zeeland kunnen 'trots' zijn op hun Museumhaven en onze vrijwilligers zijn heel graag bereid hiervoor de handen uit de mouwen te steken, terwijl het bedrijfsleven het belang van de Museumhaven erkent en (financieel) steunt.

Het Bestuur van de Stichting Museumhaven Zeeland,
Zierikzee, mei 2026.